

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3197/2020. (VI. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.637.449/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselővel (dr. Regász Mária ügyvéd) eljárva az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.637.449/2018/7. ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző, használati és egyéb díjtartozás megfizetése iránt indított pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. A felperes kizárólagos tulajdonában álló lakóingatlant a felperes lánya és házastársa, a perben alperes indítványozó közösen használták. A felperes a lakás feletti tulajdonjogot lányától szerezte ajándékozás révén 2014. augusztus 15. napján. A házasság megromlását követően az ingatlanból a felperes lánya kiköltözött, így a lakást kizárólag az indítványozó használta. Ezután a felperes és az indítványozó közötti személyes viszony is megromlott, így a felperes megvonta tőle a szívességi lakáshasználatot.
- [4] A felperes az ingatlan kiürítése és használati díj megfizetése iránt pert indított az indítványozóval szemben. Az eljáró bíróságok megállapították, hogy a felperes a szívességi lakáshasználatot megvonta az indítványozótól, így ő a lakás használatára 2014. szeptember 1-től jogcímmel nem rendelkezik. A jegyző által lefolytatott birtokvédelmi eljárás folyamánként az indítványozó ügyvédi letétbe helyezte a perbeli ingatlan kulcsait, amit a felperes meghatalmazottja az indítványozó jogi képviselőjétől 2017. szeptember 19. napján átvett. Az indítványozó 2017. november 8-án végrehajtás útján a lakásból kiköltözött.
- [5] 2.2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező használati és egyéb díjtartozás megfizetése iránt indított perben a felperes többször módosított keresetében a 2014. szeptember 1. és 2017. október 31. között kiterjedő időszakra 5 270 000 Ft lakáshasználati díj és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Az indítványozó a felperesi kereset elutasítását és perköltségben marasztalását kérte.
- [6] Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem jogalapját érintően alaptalannak találta a felperes tulajdonszerzésének alapját képező ajándékozási szerződés semmisségének megállapítására irányuló kifogást azzal az indokkal, hogy a felperes és lánya közti ajándékozási szerződése érvényessége csak a szerződő felek perben állása esetén lenne vizsgálható.
- [7] Szintén alaptalannak találta az elsőfokú bíróság az indítványozónak az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmét, hiszen a folyamatban lévő családjogi pernek az indítványozó és a felperes között folyamatban lévő perre nincs kihatása.
- [8] A bíróság a használati díj iránti igény jogalapját a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:22 §-a valamint a lakások és helyiségek bérletére, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 20. § (1) bekezdése alapján megalapozottnak tekintette. Annak a kereset szerinti összegszerűségét az aggálytalannak tartott szakértői vélemény figyelembevételével ítékezésének alapjául elfogadta, az indítványozót ezen felül 1 289 142 Ft egyéb díjtartozás és a – peresített időszak középidejének megfelelő időponttól – késedelmi kamat megfizetésére kötelezte.

- [9] 2.3. Az indítványozó az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását; másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság érvelését semmisségi kifogása ítélt dolognak minősítésében. Állította, hogy a bíróság az összegszerűség körében nem értékelte, hogy a felperes az ingatlanhoz hozzáfért, birtokvédelemre vonatkozó kérelmet nem terjesztett elő. Állítása szerint a bíróság tévesen mellőzte a lakás használatára vonatkozó jogcíme vizsgálatát, mert szerinte őt családjogi jogviszony alapján lakáshasználati jog illeti meg.
- [10] A felperesi ellenkérelem az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Érvelése szerint az indítványozó nem volt hajlandó tudomásul venni, hogy a lakás használatára nem jogosult, azt nem bocsátotta a felperes rendelkezésére, a felmerült költségeket nem fizette.
- [11] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a marasztalás összegét kisebb mértékben megváltoztatta (az indítványozó által fizetendő késedelemi kamat mértékét a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyezőként határozta meg, a kereseti illeték összegét leszállította), egyebekben ez ítéletet helybenhagyta.
- [12] Indokolása szerint az indítványozó alaptalanul sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte az összegszerűség körében, hogy a felperes az ingatlanhoz hozzáfért és birtokvédelemre lett volna jogosult. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen értékelte, miszerint az indítványozó az ingatlan használatára jogcímmel nem rendelkezett. A használati díj összegszerűségét az indítványozó az elsőfokú eljárásban nem vitatta, nem terjesztett elő nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy a követelés összegszerűségét miért tartja megalapozatlannak. Amint azt az elsőfokú ítélet is tartalmazza, a másodfokú döntés megerősíti: az indítványozó védekezést e körben kizárólag a kereset jogalapja tekintetében adott elő, így a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 235. § (1) bekezdésének korlátozó rendelkezése folytán a másodfokú eljárásban a használati díj összegszerűségét már nem teheti vitássá.
- [13] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályokat helyesen alkalmazta azzal, hogy a másodfokú bíróság a késedelmi kamat mértékét a végrehajthatóság érdekében pontosította.
- [14] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát és annak kiegészítését, amelyben mind a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.P.52.166/2015/90. számú ítélete, mind a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.637.449/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, megjelölve az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [15] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint a bírói ítéletek azért sértik az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit, mert az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy a felperes lánya az ő hozzájárulása nélkül idegenítette el a lakást, a bíróságok a fennálló lakáshasználati joga ellenére azt állapították meg, hogy nem rendelkezik lakáshasználati joggal. Állította, hogy a felperes saját felróható magatartásával szerezte a lakás feletti tulajdonjogát, a perben pedig saját felróható magatartására hivatkozik előnyök szerzése végett. Sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok az ajándékozási szerződés semmisségét hivatalból nem vizsgálták.
- [16] 3.2. Az indítványozó szerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élethez való joga azért sérült, mert a perben az ajándékozási szerződés semmissége a bíróságok által nem nyert megállapítást, noha véleménye szerint ennek jogszabályi hátterét a jogalkotó biztosította a Ptk. 4:77. § (3) bekezdésével és a 6:95. §-ával.
- [17] 3.3. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogot azáltal látta sérülni, hogy mivel igénye elbírálására kizárólag bíróság hivatott és a perbeli ingatlan a házastársi osztatlan közös tulajdon része, így a felperes lánya egyedül nem ajándékozhatta volna el az ő hozzájárulása nélkül. Álláspontja szerint az ajándékozási szerződés semmis, így követelés alapja sem lehet. Ennek körében hivatkozott a Ptk. 4:73. §, valamint az 5:70. § rendelkezéseire.
- [18] 3.4. Az indítványozó panasz szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése azért sérült, mert állítása szerint az eljáró bíróságok az általa „előterjesztett jogi és ténybeli érvelést teljes mértékben” figyelmen kívül hagyták, „a konzekvens joggyakorlattal ellentétes, jogsértő döntés következtében” a lakáshasználati igénye és „a ház-

társi közös vagyon megosztása során a tulajdon jog[a] természetbeni rendezése, illetve ezen eljárás keretében való megváltása ellehetetlenült.”

- [19] Panasz a támadott bírói döntések jogalkalmazását vitatja, indokolásának hiányát állítja és összességében a számára kedvezőtlen döntések törvényességi szakkérdésben megfogalmazott kritikáját jelenti.
- [20] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [21] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [22] Az indítványozó az általa megjelölt alaptörvényi rendelkezések sérelmét – már a keresetlevelében kifejtettek szerint – ugyanazon okokból látta, panasz az egyes alaptörvényi cikkek vonatkozásában összefonódik. Érvélsének középpontjába a tulajdonszerzés semmissége vizsgálatának hiányát állította. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, és a XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatos indítványi elemeket illetően az Alkotmánybíróság megjegyzi – ahogy arra az eljáró bíróságok döntéseik indokolásában rámutattak –, hogy a pernek nem volt tárgya a jogügylet érvénytelenségének megállapítása, az csak a szerződést kötő felek perben állása esetén lett volna vizsgálható. Ez már önmagában kizárta a támadott döntések tartalma és az indítványozó által állított alaptörvényi rendelkezések sérelme közötti összefüggést; panaszának e tekintetbeni érvelése nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak.
- [23] 4.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmének vizsgálatára áttérve az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezért azt vizsgálta, hogy az indítványban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében állított sérelmére felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvényességének kételye.
- [24] 4.3. Az indítványozó az említett alaptörvényi rendelkezés sérelmét összességében abban látta, hogy a számára kedvezőtlen bírósági döntések az alkalmazandó jogszabályokat azonosan, de az indítványozó felfogásától eltérően értelmezték, a bizonyítékokat, másként értékelték, mint ő.
- [25] 4.4. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat a korábbi döntéseiben kifejtettekre, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4] [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapítja azt is, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő bírói indokolási kötelezettség is maradéktalanul teljesült, így a bírói döntések alaptörvényességének kételye e vonatkozásban sem vetődött fel.

- [27] 5. Mindezekből következően az indítvány alapján nem merül fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [28] 6. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a) pontjára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1182/2019.

